

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №44

2020 წლის 20 იანვარი

ქ. თბილისი

ბოსტნეულისა და ბალჩეულის თესლის ბაზარზე განთავსების პირობების დამტკიცების თაობაზე

მუხლი 1

სურსათის/ცხოველის საკვების უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის კოდექსის 75-ე მუხლის მე-2 ნაწილისა და „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების გასავრცელებლად დაშვებისა და მეთესლეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე, დამტკიცდეს თანდართული „ბოსტნეულისა და ბალჩეულის თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები“.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს 2024 წლის 1 ივნისიდან.

პრემიერ - მინისტრი

გიორგი გახარია

ბოსტნეულისა და ბალჩეულის თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები

მუხლი 1. ზოგადი დებულებები

1. ბოსტნეულისა და ბალჩეულის თესლის ბაზარზე განთავსების პირობები (შემდგომში – წესი) არეგულირებს ბოსტნეულისა და ბალჩეულის თესლის (შემდგომში – თესლი) ბაზარზე განთავსებისათვის განსაზღვრულ საკითხებს მცენარეთა სიჯანსაღისადმი, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების დაცვით.

2. ამ წესის მიზანია ბაზარზე განთავსებისათვის განკუთვნილი თესლისთვის შესაბამისი მოთხოვნების დადგენა.

3. ეს წესი ვრცელდება ადგილობრივ ბაზარზე განთავსებისთვის განკუთვნილ თესლზე.

4. ეს წესი არ ვრცელდება ექსპორტისთვის განკუთვნილ თესლზე.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

1. ამ წესის მიზნებისათვის გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) **ბაზარზე განთავსება** – კომერციული მიზნებისათვის თესლის მიწოდება, გაყიდვის მიზნით განთავსება და გასაყიდად შეთავაზება ან გადაცემის სხვა ფორმები, გარდა მიწოდების ისეთი ფორმებისა, როგორც არის კონტროლის ორგანოებისთვის გადაცემა, დამუშავების ან შეფუთვის მომსახურებების მიმწოდებლებისთვის გადაცემა;

ბ) **ბოსტნეული და ბალჩეული კულტურა** – „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ნუსხის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 9 აგვისტოს №411 დადგენილებით დამტკიცებული ნუსხით განსაზღვრული ბოსტნეული და ბალჩეული მცენარეების სახეობები, რომლებიც განკუთვნილია სასოფლო-სამეურნეო ან მეზღვეობის, მაგრამ არა დეკორატიული გამოყენების მიზნით წარმოებისთვის;

გ) **ჰიბრიდი** – სელექციონერის მიერ გენეტიკურად განსხვავებული მშობელი ფორმების მცენარეთა შეჯვარების შედეგად მიღებული პირველი თაობა.

2. ამ წესის მიზნებისთვის ასევე გამოიყენება „სავალდებულო სერტიფიცირებისადმი დაქვემდებარებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურათა ჯიშების გასავრცელებლად დაშვებისა და მეთესლეობის შესახებ“ საქართველოს კანონითა და სფეროს მარეგულირებელი სხვა ნორმატიული აქტებით განსაზღვრული ტერმინები.

მუხლი 3. ზოგადი დებულებები ბოსტნეული და ბალჩეული კულტურებისადმი

1. ბოსტნეულ და ბალჩეულ კულტურათა თესლი კლასიფიცირდება შემდეგ კატეგორიებად:

ა) „წინასაბაზისო თესლი“ – „საბაზისო თესლის“ წინა თაობის თესლი, რომელიც დამზადებულია სელექციონერის/შემნარჩუნებლის პასუხისმგებლობით ჯიშის შენარჩუნებისათვის საჭირო საწყისი მასალისგან, აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლისადმი“ ამ წესის „მინიმალური საიზოლაციო მანძილები სათესლე ნაკვეთებისათვის არასასურველი გადამმტვერავის წყაროდან“ – დანართ №1-ითა და „ბოსტნეული და ბალჩეული კულტურების თესლის თესვითი ხარისხის მაჩვენებლები“ – დანართ №2-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

ბ) „საბაზისო თესლი“ – თესლი, რომელიც დამზადებულია სელექციონერის/შემნარჩუნებლის პასუხისმგებლობით, განკუთვნილია „სერტიფიცირებული თესლის“ მისაღებად, აკმაყოფილებს „საბაზისო თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართ №1-ითა და დანართ №2-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

გ) „სერტიფიცირებული თესლი“ – თესლი, რომელიც დამზადებულია „საბაზისო თესლის“ ან სელექციონერის/შემნარჩუნებლის მოთხოვნის შემთხვევაში „საბაზისო თესლის“ წინა თაობების თესლის გამრავლებით, განკუთვნილია ბოსტნეულის წარმოებისათვის, აკმაყოფილებს „სერტიფიცირებული თესლის“ მიმართ ამ წესის დანართ №1-ითა და დანართ №2-ით დადგენილ მოთხოვნებს;

დ) „სტანდარტული თესლი“ – თესლი, რომელიც დეკლარირებულია მწარმოებლის მიერ, როგორც ჯიშობრივი სიწმინდისა და იდენტურობის დადგენილ ნორმებთან შესაბამისი, განკუთვნილია ბოსტნეულისა და ბალჩეულის წარმოებისათვის, აკმაყოფილებს სტანდარტული თესლისადმი ამ წესის დანართ №1-ითა და დანართ №2-ით დადგენილ მოთხოვნებს.

2. ბოსტნეული და ბალჩეული მცენარის სათესლე ნაკვეთებისათვის საიზოლაციო მანძილები უნდა იყოს ამ წესის დანართი №1-ის – „მინიმალური საიზოლაციო მანძილები სათესლე ნაკვეთებისათვის არასასურველი გადამმტვერავის წყაროდან“ – შესაბამისად, რათა თავიდან იქნეს აცილებული მათი არასასურველი ურთიერთდამტვერვა. სათესლე ნაკვეთებში უნდა ჩატარდეს სულ მცირე ერთი საველე ინსპექტირება.

მუხლი 4. პირობები, რომელიც უნდა დააკმაყოფილოს თესლმა ბაზარზე განთავსებისას

1. თესლი შეიძლება განთავსდეს ბაზარზე, თუ ის სერტიფიცირებულია როგორც „საბაზისო თესლი“ ან „სერტიფიცირებული თესლი“, ან არის „სტანდარტული თესლი“, ხოლო სამრეწველო ვარდკაჭაჭის შემთხვევაში, უნდა იყოს სერტიფიცირებული როგორც „საბაზისო თესლი“ ან „სერტიფიცირებული თესლი“.

2. ბაზარზე განსათავსებლად დაიშვება ერთისა და იმავე სახეობის „სტანდარტული თესლი“, მცირე ზომის ტარით და ადგილობრივი ჯიშების ერთისა და იმავე ან სხვადასხვა სახეობის თესლის ნარევი. მათი შემადგენელი კომპონენტები უნდა იყოს სერტიფიცირებული. კომპონენტების დასახელებები და ნარევი მათი წონითი თანაფარდობა უნდა მიეთითოს ეტიკეტზე.

3. სათესლე ნაკვეთები და სერტიფიცირებისათვის განკუთვნილი თესლი თავისუფალი უნდა იყოს საქართველოს მთავრობის 2019 წლის 20 სექტემბრის №463 დადგენილებაში მითითებული მავნე ორგანიზმებისაგან.

4. თესლის თესვითი ხარისხის მაჩვენებლები უნდა აკმაყოფილებდეს ამ წესის დანართ №2-ში – „ბოსტნეული და ბალჩეული კულტურების თესლის თესვითი ხარისხის მაჩვენებლები“ მითითებულ პირობებს.

5. თესლის დამატებითი მოთხოვნებია:

ა) პარკოსნების თესლი არ უნდა იქნეს დაბინძურებული შემდეგი ცოცხალი მავნე ორგანიზმებით:

ა.ა) *Acanthoscelides obtectus* Sag;

ა.ბ) *Bruchus affinis* Froel;

ა.გ) *Bruchus atomarius* L;

ა.დ) *Bruchus pisorum* L;

ა.ე) *Bruchus rufimanus* Boh;

ბ) თესლი არ უნდა იქნეს დაბინძურებული ცოცხალი ტკიპებით (*Acarina*);

გ) თუ დანართ №2-ში მითითებული სიმინდის (*Zea mays* – ტკბილი სიმინდი, ბატიბუტის სიმინდი) ჯიშების სუფთა თესლის მინიმალური აღმოცენების უნარი შემცირდა 80%-მდე, ეტიკეტზე მითითებული უნდა იყოს შემდეგი ინფორმაცია: „მინიმალური აღმოცენების უნარი 80%“.

6. „საბაზისო თესლი“, „სერტიფიცირებული თესლი“ და „სტანდარტული თესლი“ ბაზარზე უნდა განთავსდეს ერთგვაროვანი თესლის პარტიებად.

7. სერტიფიცირებისთვის განკუთვნილი ბოსტნეული და ბაღჩეული კულტურის თესლის შემოწმებისა და საკონტროლო გამოცდისთვის, თესლის პარტიის მაქსიმალური წონა და თესლის ნიმუშის მინიმალური წონა უნდა შეესაბამებოდეს ამ წესის დანართ №3-ით – „თესლის პარტიის მაქსიმალური წონა და თესლის ნიმუშის მინიმალური წონა“ – განსაზღვრულ პირობებს.

8. იმ შემთხვევაში, თუ სათესლე ნაკვეთმა გაიარა საველე ინსპექტირება და ამ შემოწმებამ აჩვენა, რომ ის აკმაყოფილებს ამ წესით დადგენილ მოთხოვნებს, ასეთი ნაკვეთიდან აღებული თესლი შეიძლება იქნეს სერტიფიცირებული და განთავსდეს ბაზარზე, როგორც „არასრულად სერტიფიცირებული თესლი“.

მუხლი 5. ბოსტნეული და ბაღჩეული კულტურების „სტანდარტული თესლის“ მწარმოებლის ვალდებულებები

1. ბოსტნეული და ბაღჩეული მცენარეების „სტანდარტული თესლის“ მწარმოებელი ვალდებულია:

ა) ეკონომიკურ საქმიანობათა რეესტრში გააკეთოს განაცხადი მისი საქმიანობის დაწყებისა და დასრულების თაობაზე, თარიღების მითითებით;

ბ) არანაკლებ სამი წლის განმავლობაში აწარმოოს ჩანაწერები „სტანდარტული თესლის“ ყველა პარტიის თაობაზე, რომელიც მოთხოვნის შემთხვევაში ხელმისაწვდომი იქნება სერტიფიცირების ორგანოსათვის;

გ) იმ ჯიშების საკონტროლო ნიმუშები, რომელთა შენარჩუნება აღარ არის საჭირო, გახადოს ხელმისაწვდომი ორი წლის განმავლობაში;

დ) მიიღოს ნიმუშები თითოეული ლოტიდან, რომელიც გამიზნულია მარკეტინგისთვის და ხელმისაწვდომი გახადონ ისინი არანაკლებ ორი წლის განმავლობაში.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ და „დ“ ქვეპუნქტებში მითითებული პირობები უნდა დაექვემდებაროს შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით განხორციელებულ კონტროლს.

3. ბოსტნეულ და ბაღჩეულ კულტურათა ჯიშების შენარჩუნების სისწორე მოწმდება ჯიშზე პასუხისმგებელი პირის (სელექციონერი/შემნარჩუნებელი) მიერ ჯიშის შესახებ წარმოებული

ჩანაწერების მეშვეობით, რომლის შემოწმება ნებისმიერ დროს უნდა იყოს შესაძლებელი შესაბამისი ორგანოს მიერ. ჩანაწერები უნდა მოიცავდეს ყველა კატეგორიის თესლის წარმოების შესახებ ინფორმაციას, მათ შორის, ინფორმაციას „საბაზისო თესლის“ წინა თაობების შესახებ.

4. გენეალოგიური კომპონენტების შემოწმების შედეგებისა და გენეალოგიური კომპონენტების აღწერა ჩაითვლება კონფიდენციალურად, თუკი ამას მოითხოვს ჯიშის გამომყვანი.

მუხლი 6. სახელმწიფო კონტროლი

თესლის ბაზარზე განთავსებისას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ ფიტოსანიტარიულ მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად, სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირი – სურსათის ეროვნული სააგენტო, საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით.

დანართი №1

მინიმალური საიზოლაციო მანძილები სათესლე ნაკვეთებისათვის არასასურველი გადამტვერავის წყაროდან

1	<i>Beta vulgaris</i>	გვარი <i>Beta</i> -ს ნებისმიერი დამტვერვის წყაროდან, რომელიც ქვემოთ არ არის მითითებული	1000
		იმავე ქვესახეობის სხვა ჯგუფის ჯიშის დამტვერვის წყაროსგან:	
		<ul style="list-style-type: none"> • საბაზისო თესლისთვის 	1000
		<ul style="list-style-type: none"> • სერტიფიცირებული თესლისთვის 	600
		იმავე ქვესახეობის იმავე ჯგუფის ჯიშის დამტვერვის წყაროსგან:	
		<ul style="list-style-type: none"> • საბაზისო თესლისთვის 	600
		<ul style="list-style-type: none"> • სერტიფიცირებული თესლისთვის 	300
		უცხო გადამტვერვის წყაროდან, რომელიც აუარესებს <i>Brassica</i> -ს სახეობის ჯიშებს:	
		<ul style="list-style-type: none"> • საბაზისო თესლისთვის 	1000
		<ul style="list-style-type: none"> • სერტიფიცირებული თესლისთვის 	600

2	Brassica -ს სახეობები	Brassica-ს სახეობის ჯიშებთან შეჯვარების უნარის მქონე, უცხო გადამტვერვის წყაროდან:	
		<ul style="list-style-type: none"> • საბაზისო თესლისთვის 500 • სერტიფიცირებული თესლისთვის 300 	
3	სამრეწველო ვარდკაჭაჭა	იმავე გვარის სხვა სახეობებიდან ან ქვესახეობებიდან	1000
		<p>სამრეწველო ვარდკაჭაჭას სხვა ჯიშებიდან:</p> <ul style="list-style-type: none"> • საბაზისო თესლისთვის 600 • სერტიფიცირებული თესლისთვის 300 	
4	სხვა სახეობები	უცხო წარმოშობის დამტვერვის წყაროდან, რომელიც ჯვარედინი დამტვერვის გამო იწვევს სხვა სახეობათა ჯიშების სერიოზულ გაუარესებას:	
		<ul style="list-style-type: none"> • საბაზისო თესლისთვის 500 • სერტიფიცირებული თესლისთვის 300 	
		უცხო წარმოშობის დამტვერვის წყაროდან, რომელიც ჯვარედინი დამტვერვის შედეგად ეჯვარება სხვა სახეობების ჯიშებს:	
		<ul style="list-style-type: none"> • საბაზისო თესლისთვის 300 • სერტიფიცირებული თესლისთვის 100 	

შენიშვნა: ეს მანძილები შეიძლება იქნეს გადახედილი თუ არსებობს საკმარისი ბარიერი არასასურველი გადამტვერვის წყაროსადმი. ბარიერად ითვლება ტყის ზოლი, მზესუმზირის, სორგოს, სიმინდის და სხვა მაღალმოზარდი კულტურების ზოლი, რომელიც წინააღმდეგობას უწევს ქარით და მწერებით

ბოსტნეული და ბაღჩეული კულტურების თესლის თესვითი ხარისხის მაჩვენებლები

კულტურა	სახეობის ლათინური დასახელება	მინიმალური ანალიზური სიწმინდე (% წონის მიხედვით)	მცენარეთა სხვა სახეობის თესლის მაქსიმალური შემცველობა (% წონის მიხედვით)	მინიმალური აღმოცენების უნარი (%)
ხახვი	<i>Allium cepa</i> L.	97	0,5	70
ჭლაკვი	<i>Allium fistulosum</i> L.	97	0,5	65
პრასა	<i>Allium porrum</i> L.	97	0,5	65
სატაცური	<i>Asparagus officinalis</i> L.	96	0,5	70
ჭარხალი: სუფრის ჭარხალი	<i>Beta vulgaris</i> L.	97	0,5	50 (კლასტერი)
სუფრის ჭარხლის გარდა		97	0,5	70 (კლასტერი)
ყვავილოვანი კომბოსტო	<i>Brassica oleracea</i> L. convar. <i>botrytis</i> (L.) Alef. var. <i>botrytis</i>	97	1	70
ყვავილოვანი კომბოსტოს გარდა	<i>Brassica oleracea</i> L.	97	1	75
ტურნეფსი	<i>Brassica rapa</i> L. var. <i>rapa</i> (L.) Thell.;	97	1	80
წიწკა	<i>Capsicum annum</i> L.	97	0,5	65
(ვარდკაჭაჭა, ფართოფოთლიანი ვარდკაჭაჭა (იტალიური ვარდკაჭაჭა)	<i>Cichorium intybus</i> L.	95	1,5	65
(სამრეწველო ვარდკაჭაჭა)	<i>Cichorium intybus</i> L.	97	1	80
საზამთრო სუფრის	<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. et Nakai	98	0,1	75
ნესვი	<i>Cucumis melo</i> L.	98	0,1	75
კიტრი	<i>Cucumis sativus</i> L.	98	0,1	80
გოგრა მსხვილნაყოფა	<i>Cucurbita maxima</i> Duchesne	98	0,1	80

ყაბაყი გოგრა ჩვეულებრივი	<i>Cucurbita pepo</i> L.	98	0,1	75
არტიშოკი	<i>Cynara cardunculus</i> L.	96	0,1	65
სტაფილო სუფრის და საკვები	<i>Daucus carota</i> L.	95	1	65
დიდი კამა	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill	96	1	70
კამა	<i>Anethum graveolens</i> L.	96	1	70
სალათა	<i>Lactuca sativa</i> L.	95	0,5	75
პომიდორი	<i>Solanum lycopersicum</i> L.	97	0,5	75
ობრახუმი	<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Nyman ex A. W. Hill	97	1	65
ნიახური	<i>Apium graveolens</i> L.	97	1	70
ლობიო ჩვეულებრივი, საბოსტნე	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	98	0,1	75
ბარდა	<i>Pisum sativum</i> L.	98	0,1	80
ბოლოკი	<i>Raphanus sativus</i> L. var. <i>sativus</i>	97	1	70
შავი ბოლოკი	<i>Raphanus sativus</i> L. var. <i>niger</i> (Mill.) S. Kerner	97	1	70
ბადრიჯანი	<i>Solanum melongena</i> L.	96	0,5	65
ისპანახი	<i>Spinacia oleracea</i> L.	97	1	75
ცერცვი საბოსტნე	<i>Vicia faba</i> L.	98	0,1	80
სიმინდი (საბოსტნე)	<i>Zea mays</i> L. Koern.	98	0,1	85

დანართი №3

თესლის პარტიის მაქსიმალური წონა და თესლის ნიმუშის მინიმალური წონა

თესლის პარტიის მაქსიმალური წონა		
№	თესლი	პარტიის მაქსიმალური წონა ტ-ში
1.	<i>Phaseolus coccineus</i> , <i>Phaseolus vulgaris</i> , <i>Pisum sativum</i> და <i>Vicia faba</i>	30

2.	ხორბლის მარცვალზე არანაკლები ზომის თესლები გარდა <i>Phaseolus coccineus</i> , <i>Phaseolus vulgaris</i> , <i>Pisum sativum</i> და <i>Vicia faba</i> -ს თესლებისა	20
3.	ხორბლის მარცვალზე ნაკლები ზომის თესლები	10
4.	ჭარხალი	20

პარტიის წონა 5%-ზე მეტად არ უნდა აღემატებოდეს ამ წესით დადგენილ მაქსიმალურ წონას

თესლის ნიმუშის მინიმალური წონა

№	სახეობები	წონა გ-ში
1.	<i>Allium cepa</i>	25
2.	<i>Allium fistulosum</i>	15
3.	<i>Allium porrum</i>	20
4.	<i>Allium sativum</i>	20
5.	<i>Allium schoenoprasum</i>	15
6.	<i>Anthriscus cerefolium</i>	20
7.	<i>Apium graveolens</i>	5
8.	<i>Asparagus officinalis</i>	100
9.	<i>Beta vulgaris</i>	100
10.	<i>Brassica oleracea</i>	25
11.	<i>Brassica rapa</i>	20
12.	<i>Capsicum annum</i>	40
13.	<i>Cichorium intybus (partim) (Witloof chicory large-leaved chicory (Italian chicory))</i>	15
14.	<i>Cichorium intybus (partim) (industrial chicory)</i>	50
15.	<i>Cichorium endivia</i>	15
16.	<i>Citrullus lanatus</i>	250
17.	<i>Cucumis melo</i>	100
18.	<i>Cucumis sativus</i>	25
19.	<i>Cucurbita maxima</i>	250
20.	<i>Cucurbita pepo</i>	150
21.	<i>Cynara cardunculus</i>	50
22.	<i>Daucus carota</i>	10
23.	<i>Foeniculum vulgare</i>	25

24.	<i>Lactuca sativa</i>	10
25.	<i>Solanum lycopersicum L.</i>	20
26.	<i>Petroselinum crispum</i>	10
27.	<i>Phaseolus coccineus</i>	1000
28.	<i>Phaseolus vulgaris</i>	700
29.	<i>Pisum sativum</i>	500
30.	<i>Raphanus sativus</i>	50
31.	<i>Rheum rhabarbarum</i>	135
32.	<i>Scorzonera hispanica</i>	30
33.	<i>Solanum melongena</i>	20
34.	<i>Spinacia oleracea</i>	75
35.	<i>Valerianella locusta</i>	20
36.	<i>Vicia faba</i>	1000
37.	<i>Zea mays</i>	1000

შენიშვნა: ზემოაღნიშნული სახეობების პირველი თაობის F-1 ჰიბრიდების (F-1) ნიმუშების მინიმალური წონა შესაძლებელია შემცირდეს მითითებული წონის მეოთხედამდე. ნიმუშის წონა უნდა იყოს არანაკლებ 5 გ. და შედგებოდეს 400 თესლისგან.

